SRL Swiss | İnsan Hakları Bülteni

İnsan hakları ve hukukun üstünlüğüne ilişkin haftalık izleme

Dönem: 13–19 Ekim 2026 | Son kontrol: 19 Ekim 2026 | Yayın: 20 Ekim 2026 | Cenevre

ANA GÜNDEM | İSVİÇRE

SFH duyurusundaki protesto fotoğrafı. Kaynak: SFH/Keystone. Rapordaki dokuz kişinin geri gönderilme anını göstermez; çekim tarihi belirtilmiyor.

Türkiye'ye geri göndermelerde koruma açığı

• 14 Ekim'de duyurulan rapor, iltica talebi reddedilen dokuz kişinin Türkiye'ye dönüş sonrası dosyalarını inceliyor.

• Dosyalarda gözaltı, tutukluluk, ceza soruşturmaları ve mahkûmiyetler bildiriliyor; bunlar dokuz yeni haftalık olay değildir.

• Hak örgütleri, risk değerlendirmesinin değiştirilmesini ve yargılanma riski ileri sürülen dosyalarda geri göndermelerin durdurulmasını istiyor.

EDİTÖRÜN ODAĞI
Bu sayının ana dosyası İsviçre'de geri gönderme kararları ve kişi güvenliğidir. Avrupa'da şiddet mağduru kadınların korunması, tahliye sonrası yaşam hakkı, sendikal örgütlenme ve gösterilere müdahale izleniyor. Diğer ülkelerde ölüm cezası, gazetecilerin güvenliği, alıkonulma koşulları ve sivillerin korunması öne çıkıyor.

Bu sayıda: İsviçre s.2 · Fransa ve Birleşik Krallık s.3 · Birleşik Krallık ve Arnavutluk s.4 · İran s.5 · İran ve Azerbaycan s.6 · Filistin ve İsrail s.7 · Mısır ve Bangladeş s.8 · Afganistan ve Myanmar s.9 · Sudan ve Kenya s.10 · Nijerya ve Kolombiya s.11 · ABD ve yayın ilkeleri s.12

ANA DOSYA | İSVİÇRE

İsviçre | Türkiye'ye geri göndermelerde risk değerlendirmesi sorgulanıyor

Rapor duyurusu 14 Ekim 2026 | Dosyalar önceki geri göndermeleri kapsıyor

SFH duyurusundaki protesto fotoğrafı. Kaynak: SFH/Keystone. Rapordaki dokuz kişinin geri gönderilme anını göstermez; çekim tarihi belirtilmiyor.

İsviçre Mülteci Yardımı, Demokratik Hukukçular ve İsviçre İltica ve Yabancılar Hukuku Gözlemevi, iltica başvuruları reddedilen dokuz kişinin Türkiye'ye dönüşten sonra yaşadıklarını inceledi. Rapor, gözaltı ve tutukluluk, ceza soruşturmaları, adli kısıtlamalar ve mahkûmiyetler bildiriyor. Örgütler; sosyal medya paylaşımları, Kürt kimliği, önceki siyasi faaliyetler ve aile bağlarının birlikte değerlendirilmediğini savunuyor. Yargılanma riski ileri sürülen dosyalarda olumsuz kararların ve geri göndermelerin durdurulmasını istiyorlar. Dokuz vaka bu hafta gerçekleşmiş dokuz sınır dışı işlemi değildir; yeni olan, bu dosyaların ortak raporla gündeme getirilmesidir.

DOĞRULAMA / AÇIK KALAN HUSUS

Rapor dokuz geçmiş dosyayı inceliyor; bunlar bu haftaki dokuz yeni geri gönderme değildir. Bulgular raporu hazırlayan kuruluşlara aittir. Bu taramada bütün bireysel karar dosyaları bağımsız olarak incelenmedi.

İnsan hakları boyutu: Asıl hak sorunu, geri gönderme öncesinde kişisel risklerin yeterince değerlendirilip değerlendirilmediğidir. Gerçek bir işkence veya kötü muamele riski göz ardı edilerek yapılan geri gönderme, geri göndermeme yükümlülüğünü ihlal eder.

Kaynak: İsviçre Mülteci Yardımı

İzlenecek gelişmeler

İsviçre makamlarının rapora yanıtı, risk değerlendirmesinde değişiklik yapılıp yapılmadığı ve etkilenen kişilerin güncel hukuki durumları takip edilmelidir. Bireysel dosyalar kamuya açık bulguların ötesinde genellenmemelidir.

AVRUPA | ŞİDDETTEN KORUNMA VE YAŞAM HAKKI

Fransa | Şiddet mağduru yabancı kadınların korunmasında geri adım eleştirisi

Meclis oylaması 13 Ekim | La Cimade açıklaması 15 Ekim 2026

La Cimade'nin kullandığı eşit haklar gösterisi fotoğrafı; 13 Ekim oylamasını göstermez. Çekim tarihi belirtilmiyor. Kaynak: La Cimade.

La Cimade, Ulusal Meclisin 13 Ekim'de kabul ettiği cinsiyetçi ve cinsel şiddetle mücadele metninden yabancı kadınlara yönelik önemli güvencelerin çıkarıldığını belirtti. Örgüte göre oturum hakkı, çalışma imkânı ve ülkeden ayrılma yükümlülüğüne karşı koruma sağlayacak hükümler zayıflatıldı. Şikâyet sürecine bağlanan ve kişinin eşinin statüsüne bağımlılığını sürdüren düzenlemelerin, mağdurların yardım istemesini güçleştireceği uyarısı yapıldı. Haber, Mecliste kabul edilen metne ilişkin bir hak örgütü değerlendirmesidir; bütün yasama sürecinin tamamlandığı veya hükümlerin yürürlüğe girdiği anlamına gelmez.

İnsan hakları boyutu: Şiddet mağdurunun yardım istemesinin oturumunu kaybetme veya sınır dışı edilme korkusuna bağlanması, etkili korunmaya erişimini engelleyebilir. La Cimade'nin eleştirisi bu koruma boşluğuna yöneliktir.

Kaynak: La Cimade

Birleşik Krallık | Colleen Madden'ın ölümü: tahliye sonrası koruma incelenecek

INQUEST duyurusu 15 Ekim | Soruşturmanın planlanan açılışı 19 Ekim 2026

Colleen Madden'ın portresi; ölüm yerini göstermez. Kaynak: INQUEST, basın duyurusu.

INQUEST, iki çocuk annesi Colleen Madden'ın ölümü hakkında adli ölüm soruşturmasının 19 Ekim'de başlamasının planlandığını duyurdu. Beyin hasarı bulunan 31 yaşındaki Madden, 13 Ocak 2025'te cezaevinden tahliye edilerek geçici otel konaklamasına yerleştirilmiş, 16 Ocak'ta ölü bulunmuştu. Tıbbi değerlendirme ölümün 13 Ocak akşamı gerçekleştiğini gösteriyor. Önceki koruma incelemesi, kurumlar arası iletişim, uygun barınma ve destek planlamasındaki eksiklikleri gündeme getirdi. Yeni soruşturmada kamu kurumlarının rolü incelenecek. Bu duyuru, ihmalin yargısal olarak kesinleştiği veya soruşturmanın sonuçlandığı anlamına gelmiyor.

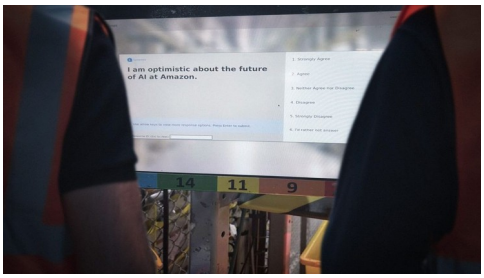
İnsan hakları boyutu: Öngörülebilir risk altındaki engelli bir kişinin tahliye sonrası desteksiz bırakıldığı iddiası, yaşamı koruma ve bakımın sürekliliği yükümlülüklerini gündeme getiriyor. Kurumların sorumluluğu soruşturmada açıklığa kavuşturulmalıdır.

Kaynak: INQUEST

AVRUPA | ÖRGÜTLENME VE BARIŞÇIL TOPLANTI

Birleşik Krallık | Amazon'un sendikal risk puanlaması hakkında yeni belgeler

Araştırma yayını 16 Ekim 2026 | Belgeler önceki uygulamalara ilişkin

Çalışan anketi ekranından hazırlanmış haber görseli; sendikal risk sisteminin doğrudan ekranı değildir. Kaynak: openDemocracy/Facebook; düzenleme James Battershill.

openDemocracy, Kanada'daki bir dava dosyasından elde edilen belgelere dayanarak Amazon'un Atlas adlı sistemle depoları sendikalaşma riski açısından puanladığını bildirdi. Habere göre Coventry ve Sutton Coldfield tesisleri belgelerde en yüksek risk grubunda yer alıyor. Sendika GMB ve hukuk örgütü Foxglove, çalışanların örgütlenme özgürlüğü ve mahremiyeti açısından kaygılarını dile getirdi. Amazon ise Atlas'ın Birleşik Krallık'ta şu anda kullanılmadığını, bireysel sendika üyeliği veya siyasi görüşlerin izlenmediğini ve değerlendirmelerin bina düzeyinde destek amacı taşıdığını söyledi. Bulgular ve şirketin yanıtı birlikte ele alınmalı; kesinleşmiş bir ihlal kararı bulunmuyor.

İnsan hakları boyutu: Çalışanların sendikalaşma eğilimlerinin izlenerek baskı için kullanılması örgütlenme özgürlüğünü zedeleyebilir. Buradaki değerlendirme, belgelerin kapsamı ve şirketin uygulamaya ilişkin itirazları birlikte dikkate alınarak yapılmalıdır.

Kaynak: openDemocracy

Arnavutluk | Tiran protestolarında güç kullanımı ve gözaltı güvenceleri

Olaylar 13–18 Ekim 2026 | Kurumsal açıklamalar 13 ve 16 Ekim

Tiran'da Eğitim Bakanlığı önündeki gösteride polis tazyikli suyundan uzaklaşan kişiler, 17 Ekim 2026. © Hameraldi Agolli/AP. Fotoğraf, tek başına belirli bir görevlinin hukuki sorumluluğunu kanıtlamaz.

Arnavutluk Ombudsmanı, 13 Ekim'de Tiran'daki protestolarda polis gücünün gerekli ve ölçülü olup olmadığını incelemek üzere resen idari soruşturma başlattığını açıkladı. İzleme ekipleri, tutulan kişilerin avukata erişimi, ailelerine haber verilmesi ve tıbbi muayene haklarını da kontrol ediyor. BM Arnavutluk Ofisi 16 Ekim'de barışçıl toplantı, ifade ve basın özgürlüğünün korunmasını; kolluğun ölçülü davranmasını istedi.

AP'nin 17 Ekim haberine göre aşırı güç kullanımı iddiaları nedeniyle yedi polis görevden uzaklaştırıldı. Haberde bazı göstericilerin taş ve yanıcı maddeler attığı, polisin gaz, tazyikli su ve copla müdahale ettiği de yer alıyor. Reuters, 18 Ekim'de çatışmaların sürdüğünü bildirdi. Farklı tarihlerde açıklanan gözaltı ve suç isnadı sayıları, aynı kapsamı ölçmediği için birleştirilmedi.

İnsan hakları boyutu: Gösterilere müdahalede gereksiz veya orantısız güç, toplantı özgürlüğünü ve beden bütünlüğünü ihlal edebilir. Avukata, aileye ve sağlık hizmetine erişim gözaltında da korunmalıdır; bireysel sorumluluk araştırılmaktadır.

Kaynak: Ombudsman 13 Ekim | BM 16 Ekim | AP 17 Ekim | Reuters 18 Ekim

İRAN | YAŞAM HAKKI VE ADİL YARGILANMA

İran | İdam cezaları: Moradi'ye yeni hüküm, Akbari-Monfared'e onama

HRANA yayınları 13 ve 14 Ekim 2026 | Akbari-Monfared'e bildirim: 11 Ekim

Varisheh Moradi'nin portresi ve simgesel darağacı montajı; infaz fotoğrafı değildir. Kaynak: HRANA.

HRANA, Varisheh Moradi'nin Tahran Devrim Mahkemesi 15. Şubesi tarafından yeniden ölüm cezasına çarptırıldığını bildirdi. Önceki hüküm, soruşturma eksiklikleri nedeniyle Yüksek Mahkemece bozulmuştu. Savunma, istenen araştırmalar tamamlanmadan yeni hüküm verildiğini savunuyor. Avukat Amir Sajjadi, karara karşı 20 günlük itiraz süresi bulunduğunu açıkladı.

Ayrı bir dosyada HRANA, Amirhassan Akbari-Monfared hakkındaki ölüm cezasının Yüksek Mahkeme 41. Şubesi tarafından onandığını ve kararın kendisine 11 Ekim'de bildirildiğini 13 Ekim'de duyurdu. İsnat, PMOI/MEK üyeliği üzerinden silahlı isyan suçlamasına dayanıyor. Bu iki dosyanın yargısal aşamaları farklıdır; haberler infaz gerçekleştiğini bildirmiyor.

DOĞRULAMA / AÇIK KALAN HUSUS
Moradi dosyasında yeni hükme itiraz yolu açık. Akbari-Monfared dosyasında Yüksek Mahkeme onaması bildiriliyor. Tam karar metinleri bağımsız incelenmedi; infaz bildirimi yok.

İnsan hakları boyutu: Ölüm cezasının geri döndürülemez sonucu, yargılamadaki eksiklik iddialarını özellikle ağırlaştırıyor. Yaşam hakkının korunması, etkili savunma ve bağımsız yargısal inceleme bu dosyaların temel insan hakları boyutudur.

Kaynak: HRANA | HRANA — Akbari-Monfared

DİN ÖZGÜRLÜĞÜ, EŞİTLİK VE EĞİTİM

İran | Yezd'de Bahailere ev baskınları, sorgular ve hapis cezaları

HRANA raporu 16 Ekim 2026 | İncelenen dönem: 28 Mart–15 Ekim

HRANA'nın Bahai yurttaşlara ilişkin haber görseli; olay anını göstermez. Kaynak: HRANA.

HRANA'nın Yezd'deki Bahai yurttaşlara ilişkin derlemesi; ev aramaları, kişisel ve dinî eşyalara el koyma, sorguya çağırma ve hapis cezalarını kayda geçirdi. Kuruluş, yaklaşık 50 kişinin katıldığı bir toplantının dağıtıldığını, 18 sorgu çağrısı yapıldığını, üç kişiye hapis cezası verildiğini ve bir kişinin cezasını çekmek üzere cezaevine gönderildiğini bildirdi. Sayılar farklı işlemlere aittir; ayrı mağdur sayıları gibi toplanamaz. Haber, aylar süren uygulamaların yeni yayımlanan dökümüdür. Tam yargı dosyaları bağımsız olarak incelenmedi.

İnsan hakları boyutu: İnanç nedeniyle evlere müdahale ve cezalandırma, din özgürlüğü ile ayrımcılık yasağını doğrudan ilgilendirir. Bildirilen uygulamaların hukuki dayanağı ve inanç temelli baskı niteliği bağımsız yargısal incelemeye açık olmalıdır.

Kaynak: HRANA — Yezd dosyası

Azerbaycan | Başörtüsü kısıtlaması: eğitimden dışlama ve gözaltılar

Uygulama: 12 Ekim'den itibaren | Yeni açıklama: 16 Ekim 2026

Amnesty'nin haberinde kullanılan başörtülü vitrin mankenleri fotoğrafı. © Denis Doyle/Getty Images. Çekim yeri ve tarihi kaynakta belirtilmiyor; okuldan dışlanan kişileri veya protestoyu göstermez.

Amnesty International, okul üniforması kurallarının başörtülü öğrencilerin ve öğretmenlerin okullara alınmaması için kullanıldığını bildirdi. Örgüte göre Bakü'deki barışçıl protestoların ardından gözaltılar yaşandı. İçişleri Bakanlığı 37 gözaltı açıkladı; aktivistlerin daha yüksek bildirimleri ayrı tutulmalıdır. Amnesty, ayrımcı kısıtlamaların kaldırılmasını ve yalnızca barışçıl protesto nedeniyle tutulanların serbest bırakılmasını istedi. Kayıt; eğitim, din ve vicdan özgürlüğü, ayrımcılık yasağı ve toplantı hakkıyla ilgilidir.

İnsan hakları boyutu: Başörtüsü nedeniyle okuldan dışlama eğitim hakkı, din özgürlüğü ve ayrımcılık yasağını birlikte etkiliyor. Barışçıl protestoya katılanların bu nedenle tutulduğu iddiası ayrıca toplantı özgürlüğü bakımından incelenmelidir.

Kaynak: Amnesty International

FİLİSTİN VE İSRAİL | SİVİLLER VE ALIKONULAN KİŞİLER

Filistin / Batı Şeria | Zeytin hasadında Filistinlilere ve gazeteciye saldırılar

Olaylar 16–17 Ekim 2026 | Yeni gelişme 19 Ekim sabahı

Turmus Ayya yakınında yanan zeytin ağacı ve araç çevresinde yangına müdahale eden Filistinli gönüllüler, 16 Ekim 2026. © Ahmad Gharabli/AFP via Getty Images; NPR üzerinden. Levine'e saldırı anını göstermez.

NPR, 16 Ekim'de işgal altındaki Batı Şeria'da zeytin hasadına katılan Filistinlilere maskeli yerleşimcilerin saldırdığını bildirdi. Yaralananlar arasında Washington Post foto muhabiri Heidi Levine de bulunuyor. Gazete, Levine'in basın yeleği giydiğini, darbedildiğini ve ekipmanının alındığını açıkladı. Bu saldırılar, çiftçilerin güvenliği ve tarım alanlarına erişimi ile olayları izleyen gazetecilerin korunmasını birlikte gündeme getiriyor.

Reuters'ın 19 Ekim saat 06.01 UTC haberine göre İsrail polisi, hafta sonundaki ayrı saldırılar kapsamında sekiz şüpheliyi sorgulamak üzere gözaltına aldı. Soruşturma, Levine'e ve 17 Ekim'de Avrupalı diplomatlara yönelik saldırıları kapsıyor. Polis şüphelilerin kimliklerini ve isnatları açıklamadı. Gözaltı, suçluluğun veya etkili hesap verebilirliğin sağlandığının kanıtı değildir.

İnsan hakları boyutu: Çiftçilere ve gazetecilere yönelik saldırılar beden bütünlüğünü, geçim kaynaklarına erişimi ve basın özgürlüğünü hedef alıyor. Yetkili makamların saldırıları önleme, mağdurları koruma ve etkili soruşturma yükümlülükleri bulunuyor.

Kaynak: NPR — 16 Ekim | Reuters 19 Ekim

İsrail | Cezaevlerinde yakın mesafeden plastik mermi iddiaları

Yeni haber: 15 Ekim 2026 | Vakalar: çoğu önceki sonbahardan itibaren

Ketziot Cezaevi'nde tahliye hazırlığındaki tutuklular, 26 Şubat 2025. © Chaim Goldberg/Flash90; The Times of Israel. Arşiv fotoğrafıdır; haberde anlatılan ateş açma olaylarını göstermez.

Physicians for Human Rights Israel ile Public Committee Against Torture in Israel, cezaevlerinde plastik mermilerle vurulan 22 tutukluya ilişkin vaka belgelediklerini bildirdi. Bunların 21'i Filistinli, biri İsrailli. AP, bütün vakaları bağımsız doğrulayamadığını; tıbbi belgeleri, avukatlara verilen anlatımları incelediğini ve iki eski tutukluyla görüştüğünü belirtiyor.

Örgütler, yakın mesafeden ateş açılması ve bazı yaralıların tedavisiz bırakılması konusunda uyarıyor. Cezaevi idaresi ağustostaki yazılı yanıtında ölçülü ve uygun kullanımı savundu. Vakaların çoğu önceki sonbahardan itibaren bildirilmiş; bu haftaya ait 22 yeni olay değildir.

İnsan hakları boyutu: Alıkonulan kişilere gereksiz veya aşırı güç uygulanması ve yaralıların tedavisiz bırakılması kötü muamele yasağını gündeme getirir. Özgürlüğünden yoksun kişilerin güvenliğini sağlama sorumluluğu cezaevi idaresindedir.

Kaynak: Associated Press

BASIN ÖZGÜRLÜĞÜ | TUTUKLULUK VE GAZETECİ GÜVENLİĞİ

Mısır | Matsadaash gazetecilerinin tutukluluğu uzatıldı

Karar 13 Ekim | EIPR açıklaması 14 Ekim 2026

EIPR'nin altı gazeteciye ait portrelerden oluşturduğu montaj; gözaltı anını göstermez. Kaynak: EIPR.

EIPR, doğrulama platformu Matsadaash'ın altı gazetecisinin tutukluluğunun 13 Ekim'de 15 gün uzatıldığını bildirdi. Örgüte göre savcılık, terör örgütüne katılma ve finansman sağlama ile yanlış bilgi yayma suçlamaları için somut bir haber veya kanıt göstermedi; gazeteciler suçlamaları reddetti. Avukatlar, bazı gazetecilerin sürüklenme, aşağılayıcı kısıtlama, yiyecek ve sudan mahrum bırakılma gibi muamelelere uğradığını aktardı. Ailelerle temasın ve avukatlarla özel görüşmenin engellendiği, bazı ilaç taleplerinin karşılanmadığı da bildirildi. Bunlar EIPR'nin aktardığı iddialardır; bağımsız soruşturma sonucu bulunmuyor.

DOĞRULAMA / AÇIK KALAN HUSUS
Tutukluluk ve kötü muamele bildirimleri EIPR'ye atfedilir. Tam adli tıp raporları ve bağımsız soruşturma sonucu bu taramada bulunmuyor.

İnsan hakları boyutu: Somut gazetecilik faaliyetlerinin suçlama konusu yapılması ifade ve basın özgürlüğünü; aile ve avukatla temasın engellenmesi savunma güvencelerini zedeliyor. Bildirilen kötü muamele ayrıca etkili soruşturma gerektiriyor.

Kaynak: Egyptian Initiative for Personal Rights (EIPR)

Bangladeş | Tehdit bildiren gazeteci Alif Fakir öldürüldü

Öldürülme 15 Ekim | Mahkeme gelişmesi 18 Ekim 2026

Lutfuzzaman Alif Fakir'in portresi. Kaynak: The Daily Star, yakınlarınca sağlanan fotoğraf; cinayet yerini göstermez.

Gazeteci Lutfuzzaman Alif Fakir, 15 Ekim'de Netrokona'nın Durgapur bölgesinde vurularak öldürüldü. Ain o Salish Kendra ve Uluslararası Gazeteciler Federasyonu etkili soruşturma çağrısı yaptı. Önceki saldırı ve tehdit bildirimleri, koruma sağlanıp sağlanmadığı sorusunu gündeme getiriyor. The Daily Star'ın 18 Ekim tarihli haberine göre mahkeme, cinayetle bağlantılı olduğu şüphesiyle yakalanan 22 yaşındaki Opurba'yı cezaevine gönderdi ve polis nezaretinde sorgulama talebinin duruşmasını 19 Ekim'e bıraktı. Polis iddiaları kesinleşmiş bulgu değildir; saldırının saiki ve şüphelinin sorumluluğu henüz belirlenmiş değil.

İnsan hakları boyutu: Gazetecinin öldürülmesi yaşam hakkına yönelik ağır bir saldırıdır. Önceden bildirilen tehditler karşısında koruma sağlanıp sağlanmadığı ve faillerin belirlenmesi, devletin koruma ve soruşturma yükümlülükleri açısından incelenmelidir.

Kaynak: Ain o Salish Kendra | IFJ — 16 Ekim | The Daily Star — mahkeme gelişmesi

KADINLARIN VE ÇOCUKLARIN HAKLARI

Afganistan | UNAMA: Ahlak denetimlerinde keyfî gözaltılar ve kötü muamele

UNAMA yayını 15 Ekim 2026 | İncelenen dönem: Temmuz–Eylül 2026

Kabil'de örtünme talimatı içeren duvar yazısı; bağlam görseli. Kaynak: Rukhshana Media. UNAMA'nın tekil vakalarını göstermez; çekim tarihi belirtilmiyor.

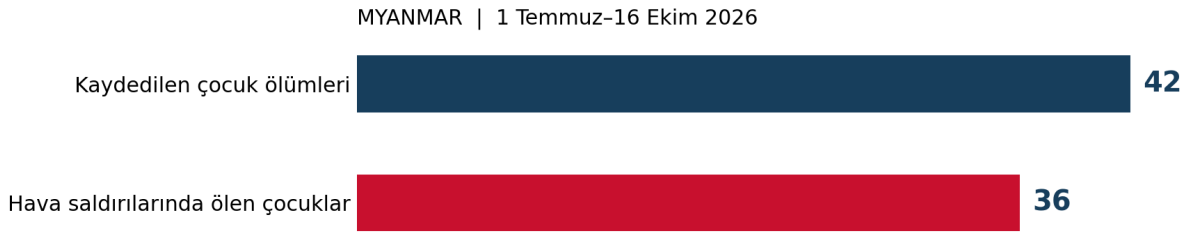
Birleşmiş Milletler Afganistan Yardım Misyonu (UNAMA), temmuz–eylül döneminde fiilî yönetimin ahlak bakanlığı personelince gerçekleştirilen en az 443 keyfî yakalama ve gözaltı ile 97 kötü muamele vakasını belgeledi. Kıyafet, sakal ve saç kuralları, namaza katılım ve müzik gibi gerekçelerle kadınların ve erkeklerin özgürlüklerinin kısıtlandığı bildirildi. Taliban yönetimi raporun nitelemesine itiraz etti. 15 Ekim'de yayımlanan bulgular üç aylık döneme aittir; bu haftanın gözaltı toplamı değildir.

İnsan hakları boyutu: Kıyafet, inanç veya gündelik davranışlar nedeniyle keyfî tutma kişi özgürlüğünü ve özerkliği zedeler. Kadınlara yönelik ayrımcı denetim ve kötü muamele bildirimleri eşitlik, etkili soruşturma ve giderim yükümlülüklerini gündeme getiriyor.

Kaynak: UNAMA — üç aylık rapor | BM DPPA — 16 Ekim özeti | Reuters / ThePrint

Myanmar | Bilin'de hava saldırısı: AAPP beş sivilin öldürüldüğünü bildirdi

Saldırı 13 Ekim | AAPP bülteni 16 Ekim 2026

Grafik: SRL Swiss; kaynak: AAPP, 16 Ekim 2026. 36 hava saldırısı ölümü, 42 toplamın içindedir; veriler haftalık değildir.

Siyasi Tutuklulara Yardım Derneği (AAPP), Mon eyaletinin Bilin ilçesindeki Ah Lu Gyi köyüne 13 Ekim akşamı düzenlenen hava saldırısında biri çocuk beş sivilin öldüğünü ve başka sivillerin yaralandığını bildirdi. Kuruluş, bombaların evlere isabet ettiğini aktardı. Aynı bültende 1 Temmuz–16 Ekim arasında öldürüldüğü kaydedilen 42 çocuktan 36'sının hava saldırılarında yaşamını yitirdiği belirtildi. Bu sayılar haftalık veya ülke çapında eksiksiz bir bilanço değildir. Tekil olayın koşulları burada bağımsız olarak doğrulanamadı; bulgular AAPP'ye atfedilir.

İnsan hakları boyutu: Sivillerin ve çocukların öldürülmesi yaşam hakkı ve sivil koruma bakımından ağır kaygı doğuruyor. Saldırıda ayrım gözetme, orantılılık ve önlem yükümlülüklerine uyulup uyulmadığı bağımsız olarak araştırılmalıdır.

Kaynak: AAPP — 16 Ekim günlük bülteni

KEYFÎ TUTMA VE ZORLA KAYBETMELER

Sudan | Blue Nile'da aile bağları gerekçesiyle gözaltı iddiaları

Dabanga haberi 16 Ekim 2026 | Tekil gözaltı tarihleri açıklanmıyor

Genel cezaevi arşiv görseli; haberde adı geçen kişileri veya tutuldukları yeri göstermez. Kaynak: Radio Dabanga arşivi.

Dabanga, Blue Nile Sivil Toplum Girişiminin sivillere yönelik keyfî gözaltı ve kötü muamele iddialarını aktardı. Girişim temsilcisi Ali Hajo, güvenlik güçlerinin bazı kişileri yalnızca RSF veya SPLM-N ile bağlantılı olduğu ileri sürülen akrabaları nedeniyle hedef aldığını söyledi. Haberde adı verilen üç kişinin gözleri bağlanarak bilinmeyen yerlere götürüldüğü, işkenceye maruz kaldığı iddia ediliyor. Bazı tutmaların suçlama yöneltilmeden bir ya da iki yıldır sürdüğü de bildirildi. Bu anlatımların bağımsız teyidi ve makamların yanıtı haberde bulunmuyor; yeni olan kamuoyuna yapılan çağrıdır.

İnsan hakları boyutu: Kişilerin kendi eylemleri yerine akrabalıkları nedeniyle tutulması ve yerlerinin gizlenmesi keyfî tutma kaygısı doğuruyor. İşkence iddiaları bağımsız soruşturma, avukata erişim ve ailelere bilgi verilmesini gerektiriyor.

Kaynak: Radio Dabanga

Kenya | Yeni rapor: Protestoculara gözaltı, kaçırılma ve kötü muamele

Amnesty International raporu 19 Ekim 2026 | Vakalar: 2023–2025

Kenya protestolarından arşiv görseli; 19 Ekim tarihli rapor duyurusunda kullanıldı. © Amnesty International. Bu haftaki tekil bir olayı göstermez.

Amnesty International'ın yeni araştırması, ekonomik koşulları ve vergi politikalarını protesto edenlere karşı keyfî gözaltı, kaçırılma, iletişimsiz tutma, kötü muamele ve gözetim uygulamalarını belgeliyor. Nisan–Temmuz 2026'da 102 kişiyle görüşülen çalışmada, 2023–2025 protestoları incelendi. Gazeteciler fiziksel saldırı, ekipmana el koyma ve görüntü silme baskısı bildirdi. Örgüt, bulguları ilettiği kamu kurumlarından yayın tarihine kadar yanıt alamadığını açıkladı. Yeni olan araştırmanın yayımlanmasıdır; bütün vakalar bu hafta gerçekleşmiş değildir.

İnsan hakları boyutu: Barışçıl protestocuların ve gazetecilerin baskıyla susturulması toplantı ve ifade özgürlüklerini zedeler. Kaçırılma, iletişimsiz tutma ve kötü muamele iddiaları bağımsız soruşturma, sorumluların hesap vermesi ve mağdurlara giderim gerektiriyor.

Kaynak: Amnesty International — 19 Ekim

KİŞİ ÖZGÜRLÜĞÜ, ADALET VE HESAP VEREBİLİRLİK

Nijerya | Lawrence Zongo'nun askerî tesiste tutulmasına ilişkin sorular

Tutulma 5 Ekim | Ordu yanıtı 16 Ekim | Haber 17 Ekim 2026

Nijeryalı askerlere ait bağlam fotoğrafı. Kaynak: Premium Times. Görüntüdeki kişilerin bu vakada görev aldığı doğrulanmış değildir.

Premium Times, gazeteci Lawrence Zongo'nun Jos'taki askerî sağlık tesisinde tutulmasına ilişkin ordunun açıklamasını yayımladı. Zongo'nun 5 Ekim'de yaralı yakınlarını ziyaret ederken alıkonulduğu; Amnesty'nin kendisine erişemediği ve iletişimsiz tutulduğu yönündeki bildirimler haberde yer alıyor. Ordu, izinsiz giriş ve akıllı gözlük kullanımını güvenlik gerekçesi olarak gösterdi; serbest bırakılmanın dış baskıyla gerçekleştiği iddiasını reddetti. Habere göre Zongo serbest bırakıldı. Tutmanın hukuki dayanağı, avukatla görüşme imkânı ve süresi hakkındaki sorular sürüyor. Bu kayıt, hâlen gözaltında olduğu şeklinde okunmamalı.

İnsan hakları boyutu: Bir askerî tesise giriş tartışması, tutulan kişinin avukatla ve yakınlarıyla iletişim güvencelerini ortadan kaldırmaz. Hukuki dayanak ve iletişimsiz tutma iddiaları, kişi özgürlüğü açısından açıklığa kavuşturulmalıdır.

Kaynak: Premium Times

Kolombiya | Yerli halklara karşı suçlar: On eski FARC yöneticisine suçlama

JEP duyurusu 13 Ekim 2026 | İncelenen fiiller: 1996–2016

JEP Başkanı Alejandro Ramelli Arteaga, Bogotá, 1 Temmuz 2025. Arşiv fotoğrafı: AP/Fernando Vergara; yeni duruşma görüntüsü değildir.

Kolombiya'nın Özel Barış Yargısı (JEP), beş yerli halka yönelik eylemler nedeniyle on eski FARC yöneticisine savaş suçları ve insanlığa karşı suçlar isnat edildiğini duyurdu. AP'nin aktardığı dosya; öldürme, işkence, zorla yerinden etme, mayın döşeme ve toplulukların yaşamını sürdürdüğü çevreye verilen zararları kapsıyor. İsnatlar 1996–2016 dönemine ilişkin; bu haftaki gelişme yargısal süreçtir. Suçlamalar kesinleşmiş mahkûmiyet değildir. Süreç, mağdurların hakikate, adalete ve giderime erişimi bakımından izlenmelidir.

İnsan hakları boyutu: İsnat edilen eylemler yaşamı, beden bütünlüğünü ve yerli halkların topraklarıyla kültürel bağlarını hedef alıyor. Adalet sürecinde mağdurların katılımı ve giderim hakkı ile sanıkların adil yargılanma güvenceleri birlikte korunmalıdır.

Kaynak: Associated Press

ABD | GÖÇMEN GÖZETİMİNDE SAĞLIK VE YAŞAM HAKKI

ABD | ICE gözetiminde sağlık hizmetine erişim ve ölüm bildirimleri

Yeni değerlendirme: 13 Ekim 2026 | Anlatılan olaylar: önceki aylar

Edwin Jovanny López Cornejo için çiçek ve mumlarla oluşturulan anma alanı. © Olga Fedorova/EPA/Shutterstock; ACLU üzerinden. Çekim tarihi belirtilmiyor; gözaltı merkezinin içini göstermez.

ACLU New Jersey yöneticisi Amol Sinha, Delaney Hall göçmen gözaltı merkezinde ilaç ve tıbbi bakıma erişimin engellendiğine ilişkin bildirimleri ele aldı. Yazı; ciddi sağlık sorunlarının göz ardı edildiği, tekerlekli sandalye taleplerinin karşılanmadığı ve kilo kayıpları yaşandığı yönündeki anlatımları aktarıyor. Temmuzdaki kongre oturumunda bu bildirimleri sorgulayan temsilci Jeff Van Drew, merkezde sürekli sağlık hizmeti bulunduğunu savunmuştu. ACLU, oturumdan sonraki iki haftada iki kişinin daha öldüğünü belirtiyor. Tıbbi ihmal ile ölümler arasındaki nedensellik bu taramada bağımsız olarak doğrulanmadı.

DOĞRULAMA / AÇIK KALAN HUSUS
Tıbbi ihmal bildirimleri ile ölümler arasındaki nedensellik bu taramada bağımsız olarak doğrulanmadı.

İnsan hakları boyutu: Gözetim altındaki kişilerin gerekli ilaç ve bakımdan yoksun bırakılması sağlık, insan onuru ve yaşam hakkını tehlikeye atar. Ölüm vakaları, bakım koşulları ve olası ihmaller etkili biçimde soruşturulmalıdır.

Kaynak: ACLU — Amol Sinha

YAYIN, DOĞRULAMA VE DÜZELTMELER

Bülten; kamuya açık yargı kayıtları, Birleşmiş Milletler kaynakları, hak örgütleri ve güvenilir basın yayınlarına dayanır. Olay ve yayın tarihleri ayrılır; devam eden süreçlerde masumiyet karinesi gözetilir. Bağımsız doğrulanamayan bilgiler kaynağına atfedilir. İnsan hakları değerlendirmeleri ilgili güvenceleri belirtir; kesinleşmiş bir yargı kararı yerine geçmez. Görsellerde olay, portre ve arşiv bağlamı ayrılır; belirsiz çekim ve izin bilgileri belirtilir. Maddi hata bildirimleri incelenir ve doğrulanan önemli düzeltmeler metne yansıtılır.

Yayın ve düzeltmeler: info@srlswiss.com | Gizli ihlal bildirimleri: reports@srlswiss.com

SRL Swiss · Cenevre · srlswiss.com